

MOËT DE NED. MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING
DER GENEESKUNST ALS GEHEEL DE BEGINSELEN EENER
VAKVEREENIGING AANVAARDEN?

(Vraag A 1 van de door het Hoofdbestuur verzonden vragenlijst).

Het komt mij voor, dat de hierboven gestelde vraag de beginselvraag bij uitnemendheid is van het vragenlijstje, ons door het Hoofdbestuur toegezonden; en het is daarom zeker de moeite waard wanneer van verschillende kanten het oordeel over deze kwestie wordt vernomen. Bij het bespreken hiervan wensch ik eerst een enkel woord te zeggen over het stellen van vraag A 1. Het is duidelijk, dat dit geschied is, opdat het antwoord ontkenkend zal luiden. Het verdere lijstje (althans vraag 2 tot en met 5) onder A, bevat uitsluitend vragen, die beantwoord moeten worden, indien op A 1 de meerderheid in de Afdeeling „neen” heeft gezegd. Indien er toch aan gedacht was, dat het wel eens „ja” zou kunnen luiden, had men ook een vraag behooren te vinden, beginnende met

„Indien gij vraag 1 bevestigend hebt beantwoord . . . . .”

De commissie van rapporteurs uit het Hoofdbestuur deelt als haar meening mede, dat de Maatschappij geen vakvereeniging moet zijn, wil zij aan haar doel blijven beantwoorden, en is vast overtuigd hiermede aan het gevoelen van de overgrootste meerderheid der leden uitdrukking te geven. Om deze meening te verdedigen, begint de commissie met den voorstanders te vragen: wat bedoelt men eigenlijk met die „vakvereeniging”, vervolgt dan met de vergadering uit Maastricht 1) aan te halen waar helder zou zijn gebleken, dat de Maatschappij geen vakvereeniging wil worden en geeft verder eenige algemeenheden ten beste.

Wanneer werkelijk de commissie van meening was, dat het begrip „vakvereeniging” onduidelijk is, en de voorstanders ervan slechts vaag hebben aangeduid, wat zij daarmede bedoelen, was het plicht geweest van het Hoofdbestuur om bij het stellen van deze beginselvraag duidelijk toe te lichten, wat wij onder „de beginselen eener vakvereeniging” hebben te verstaan.

Het komt mij echter voor, dat de commissie zeer goed heeft begrepen, welk idee de voorstanders zich vormen van de principe's eener vakvereeniging; en wel, omdat zij in haar verder betoog, waarom het antwoord op de vraag al of geen vakvereeniging ontkenkend moet luiden, slechts spreekt over het beginsel van „bindende besluiten”, en dit een niet aan te bevelen statuut der Maatschappij vindt.

Van twee kanten is op het schipperende aarzelende in dit betoog gewezen;

1) In het verslag van de Algemeene Vergadering te Maastricht beschuldigt Dr. PINKHOF het Hoofdbestuur het woord „vakvereeniging” als boeman voor de Afdeelingen te hebben gebruikt. Dat daar de motie van 's-Gravenhage, om het bindende aan de conclusies van de commissie van rapporteurs te ontnemen, is aangenomen, zal toch zeker, zonder meer, niet kunnen bewijzen, dat de meerderheid dier vergadering het nemen van bindende besluiten altijd afkeurenswaardig zou vinden. Alleen Prof. STOKVIS en misschien Dr. SIKKEL spraken hun meening hierover uit, doch men is daar niet op ingegaan. Bovendien kwam die kwestie vrij accidenteel aan de orde.

collega OCKERSE deed dit in de *Vox Medicorum* op blz. 75, Prof. STRAUB in het *Tijdschrift* op blz. 1418. Daar de eerste natuurlijk voorstander is van een reorganisatie der Maatschappij in de richting eener vakvereniging, al heeft de commissie hem waarachtig al half bepraat, kan ik zijn getuigenis niet gebruiken, doch telt die van Prof. STRAUB zeker voor dubbel, daar deze in zijn aangenaam te lezen verhandeling 1) zich als principieel tegenstander van elke vakvereniging van geneeskundigen doet kennen. Hij zegt: Uit den considerans van het Rapport moet voortvloeien de inrichting eener vakvereniging. Dit ben ik volkomen met Zijn Hooggel. eens en ik kan dus van het magere betoog in het rapport afstappen, om na te gaan of de principieele bestrijding van hem zelve weerlegd kan worden.

Nadat Prof. STRAUB geweest heeft op de taak van het Hoofdbestuur, als een vertegenwoordigend lichaam tot de tanden gewapend, klaar om te pareeren en uit te vallen, de handelingen van Regeering en Staat kritiseerend of deze lichamen advies gevend, strijdend voor waarde en waardigheid van het geneeskundig beroep en onzen stand, en na een kort betoog over de reorganisatie der Maatschappij op wetenschappelijken grondslag, komen zijn argumenten tegen de geneeskundige vakvereniging. Zijn eerste argument is uit het arsenaal der commissie van rapporteurs gehaald:

„Een eendrachtige samenwerking der medici kan slechts voortvloeien uit een gemeenschappelijke overtuiging en niet uit dwang eener meerderheid, zoodat een bindende kracht van besluiten slechts onder zeer gunstige omstandigheden voordeelig zou kunnen werken. De geneesheer is uit den aard van zijn ambt een zelfstandig werker, zijn kracht ligt in zijn persoonlijk optreden. Deze eigenschap openbaart zich ook in zijn vereenigingsleven en het is verklaarbaar, dat hij zijn overtuiging volgt, waar die strijdt met het gevoelen eener meerderheid”.

Ik ken dit argument zeer weinig waarde toe; de manier waarop het wordt gepresenteerd herinnert aan testamentarische uitspraken, maar de rapporteurs zijn zeker geen profeten en ik acht hun aangehaalde bewering zonder overtuigende kracht, zoolang zij niet met flinke heldere bewijzen wordt gestaafd. Ook de organisatie der werklieden heeft tegen dergelijke machtworoden moeten strijden en toch slaagt zij, al is het dikwijls na veel moeite.

De Maatschappij bevordere de geneeskundige wetenschappen, geneeskunst en gezondheidsleer, de belangen van het geneeskundig beroep, een werk in het belang der gemeenschap, en kome niet op voor het persoonlijk belang harer leden; zij zou haar waardigheid, haar invloed en haar zelfrespect verspelen, aldus Prof. STRAUB met zijn eigen argumenten. Deze redeneering treft echter enkel den invloed van genomen besluiten en roert in het geheel niet de kern van de kwestie aan, namelijk of de besluiten in de Maatschappij genomen bindend of slechts leidend zullen zijn; welke kern door den Redacteur van de *Vox Medicorum* met zooveel juistheid uit haar hulsels is losgepeld. Hoe denkt Prof. STRAUB zich de geest der bindende besluiten? Stelt hij zich voor dat onze vakvereniging de gemeenschap zal beschouwen als een groote taart, het Hoofdbestuur als voorsnijders en de medici als gasten, die

1) Zie *Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde* 1902, Deel I, n°. 25.

ieder hun deel ontvangen? Prof. STRAUB ziet wel degelijk de gevaren die ons beroep dreigen; op blz. 1418 en 19 zegt hij toch: „Er is vereeniging van belanghebbenden en leiding door de meest vooruitzienden noodig om te zorgen dat deze voor de gemeenschap hoogst nuttige zaken 1) het geneeskundig beroep niet in gevaar brengen. Het is niet alleen voor ons, maar voor de gemeenschap evenzeer van belang dat het geneeskundig beroep zijn waarde behoudt in het oog der geneeskundigen en van het publiek”.

Geloof Z. Hooggel. dat, wanneer door de Maatschappij bindende besluiten worden genomen, onze waardigheid gevaar zal loopen, of is Z. Hooggel. het met mij eens wanneer ik beweer dat het er slechts van zal afhangen, welke zaken en op welke manier zij zullen worden geregeld, of deze waardigheid in het gedrang komt. Hiermede meen ik duidelijk te hebben gemaakt dat de argumentatie van Prof. STRAUB tegen de geneeskundige vakvereeniging, niet tegen het meest in het oog vallend eigenaardige dier vakvereeniging dat is *het bindende in haar besluiten*, is gericht. Onze Maatschappij kan de plichten door Prof. STRAUB opgenoemd, niet alleen even goed, maar nog beter vervullen, wanneer dit principe is aanvaard. Dunkt hem ook niet, dat ons bestuur aan kracht zal winnen, wanneer de bindende besluiten onzer Maatschappij het den weg wijzen, dien het uit moet.

Het antwoord, dat ik op vraag A 1 wensch gegeven te zien, nu zij gesteld is, is: *ja*. Mocht hiervoor geen meerderheid zijn te vinden, dan zal ik in mijn Afdeeling als amendement voorstellen:

„De besluiten der Maatschappij zijn bindend voor haar leden”. Of er nog een beperkende bepaling aan moet worden toegevoegd, omtrent de meerderheid met welke besluiten genomen moeten worden, opdat zij bindend zullen zijn, laat ik rusten. Laat ik eens een voorbeeld van een bindend besluit nemen. Stel onze vakvereeniging nam aan:

„Geen lid der Maatschappij mag een benoeming aannemen tot geneesheer aan een ziekenfonds, waarvan het reglement door de Maatschappij is afgekeurd. Welk een macht zou dit zijn tegen een ziekenfonds, waarvan de inrichting een gevaar is voor de belangen der gemeenschap en van den geneeskundigen stand.

Prof. STRAUB vreest wel voor „onderkruipers”; ik geloof echter vast dat alleen het feit dat men den naam van „onderkruiper” eerlijk heeft verdiend, oorzaak zal zijn, dat een dergelijk ziekenfonds slechts uitschot in zijn dienst zal kunnen krijgen.

Ik ben aan het einde gekomen van mijn betoog, al wil ik er zonder veel nadere toelichting nog bijvoegen, dat naar mijn meening de Afdeelingen evenzeer bindende besluiten niet meer kunnen nemen, mits deze ook *werkelijk bindend* zullen zijn en dus leden, die geen lust hebben zich te voegen naar de besluiten eener meerderheid onder hen van $\frac{2}{3}$, $\frac{3}{4}$ of $\frac{4}{5}$, niet zullen kunnen uittreden en deel uitmaken van een soort vrije of anarchistische algemeene afdeeling. De bindende besluiten der Afdeeling mogen natuurlijk niet strijden met de statuten der Maatschappij.

Vreeland, 24 Aug. 1902.

L. L. POSTHUMA.

1) Ziekenfondsen en verzekeringen bij ziekte en ongeval.